



# เป็นอิสระ กลาง ธรรม



รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน  
ประจำปี ๒๕๖๓



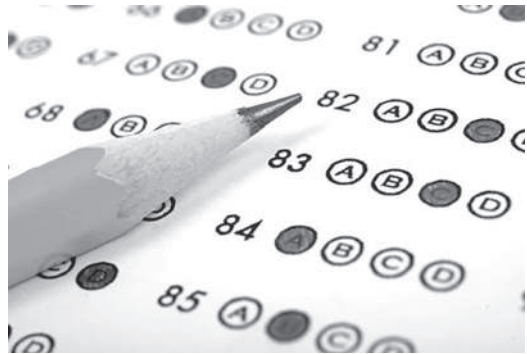
## เรื่องที่ ๑๒

### การขอเข้าดูกระดานคำตอบในการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนจากกลุ่มผู้ร้องเรียนซึ่งเป็นผู้เข้าทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ จำนวน ๙๓ ราย ว่า ตามที่สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทศ.) ได้ดำเนินการจัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ ระหว่างวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ถึง วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓ และประกาศผลในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓ การทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และประกาศผลสอบในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓ และการทดสอบวิชาสามัญ ๙ วิชา ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓ และประกาศผลสอบในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓ ต่อมาทางสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้ออกประกาศสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เรื่อง เลื่อนการให้บริการขอดูกระดานคำตอบในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ การทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ปีการศึกษา ๒๕๖๓ และการทดสอบวิชาสามัญ ๙ วิชา ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓ โดยประกาศดังกล่าวสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) อ้างเหตุในเรื่องการป้องกันในสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ทั้งนี้ การออกประกาศเพื่อเลื่อนการให้ดูกระดานคำตอบฉบับดังกล่าวส่งผลให้ผู้ที่มีความประสงค์จะเข้าดูกระดานคำตอบของตนเองเพื่อให้เกิดความมั่นใจในผลคะแนนที่รับ ไม่สามารถเข้าตรวจสอบได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การนำผลคะแนนไปใช้ในการยื่นเพื่อสมัครเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ได้

ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าวแล้วเห็นว่า เรื่องร้องเรียนในกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิในการรับรู้ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับผลคะแนนจากการเข้าทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ประกอบกับเป็นเรื่องที่มีความเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ทันต่อระยะเวลาในการที่ผู้ร้องเรียนจะได้นำผลคะแนนจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวไปใช้ในการยื่นเพื่อสมัครเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ดังนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ประสานงานให้มีการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม และที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและแนวทางการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อน ซึ่งจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า เรื่องร้องเรียนในกรณีนี้สาเหตุเกิดจากความไม่มั่นใจในระบบสารสนเทศที่นำมาใช้ในการตรวจและประมวลผลคะแนน จึงมีความประสงค์จะเข้าตรวจทานผลคะแนนของตนเองด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความมั่นใจในผลคะแนนที่จะยื่นสำหรับการสมัครเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา (TCAS) ในรอบที่ ๓ รับตรงร่วมกัน (Admission 1) ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๗ เมษายน ๒๕๖๓ รอบที่ ๔ รับกลางร่วมกัน (Admission 2) ระหว่างวันที่ ๗ - ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓ และรอบที่ ๕ รับตรงอิสระระหว่างวันที่ ๙ - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ และถึงแม้ว่าการประกาศเลื่อนการให้บริการขอดูกระดาษคำตอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) มีสาเหตุจากการที่ประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายและมาตรการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวก็ตาม แต่เพื่อให้ สทศ. ที่จะต้องมีการจัดบริการสาธารณะอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของ สทศ. ที่มีต่อสาธารณะ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนในกรณีนี้ ดังนี้

(๑) ให้ สทศ. ดำเนินการจัดทำ รายงานพร้อมความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการเพื่อขอความเห็นชอบ ให้ สทศ. จัดให้ผู้ที่ยื่นเรื่องร้องเรียนต่อ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้รับสิทธิเข้าดูกระดาษ คำตอบตามข้อ ๑๖ ของข้อบังคับสถาบัน ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การ



มหาชน) ว่าด้วยการพัฒนาและบริหารการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ ทั้งนี้ ขอให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องเรียนจะนำผลคะแนนดังกล่าว ไปยื่นสำหรับการสมัครเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๓ และพิจารณา กำหนดและดำเนินการมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ตามที่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้

(๒) ให้ สทศ. ดำเนินการจัดให้มีกระบวนการสร้างความเชื่อมั่นต่อการดำเนินการ จัดการทดสอบทางการศึกษา บริการสอบวัดความรู้ความสามารถและการสอบวัดมาตรฐาน วิชาการและวิชาชีพ แก่สาธารณะและผู้รับบริการ และในปีต่อไปขอให้ สทศ. ได้มีการ ทบทวนและจัดเตรียมความพร้อมทั้งในส่วนแผนการรองรับในสถานการณ์ฉุกเฉิน ดังเช่นในกรณีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ใน พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนา ระบบให้ผู้เข้าสอบสามารถตรวจทานกระดาษคำตอบด้วยตนเองผ่านรูปแบบอื่น ๆ เช่น การนำระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เข้าสอบ

ต่อมา ภายหลังจากที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีข้อเสนอแนะไปยังกระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) แล้ว หน่วยงานของรัฐทั้งสอง หน่วยงานได้พิจารณานำข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินดังกล่าวไปดำเนินการโดยได้ จัดให้กลุ่มผู้ร้องเรียน จำนวน ๙๓ ราย เข้าดูกระดาษคำตอบของตนเอง ภายใต้มาตรการ ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ตามที่รัฐบาลและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น จากกรณีเรื่องร้องเรียนดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการดำเนิน



ภารกิจในการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินได้อาศัยแนวทางโดยคำนี้ทั้งในเรื่องสิทธิของประชาชนตามกฎหมายที่รับรองไว้หลักความต่อเนื่องของการให้บริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งนโยบายและมาตรการในสถานการณ์ฉุกเฉินประกอบการมีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนส่งผลให้หน่วยงานของรัฐให้ความร่วมมือกับผู้ตรวจการแผ่นดินในการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนดังกล่าวเป็นอย่างดี รวมทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้การทำงานของหน่วยงานของรัฐเกิดความเชื่อมั่นต่อประชาชนอีกทางหนึ่งด้วย

## เรื่องที่ ๑๓

การนำที่ดินของผู้ร้องเรียน ไปขึ้นทะเบียนเป็นที่สงวนของกรมทางหลวง อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ กรมทางหลวงจะทำถนนบริเวณหน้าที่ดินของผู้ร้องเรียน จึงขอใช้ที่ดินของผู้ร้องเรียนในการวางวัสดุ จอดพักเครื่องจักร และก่อสร้างเพิงที่พักคนงาน ซึ่งได้ใช้ที่ดินเป็นเวลาประมาณ ๒ ปี จึงได้รื้อถอนเพิงพักออกไปจากที่ดินและไม่เคยกลับเข้ามาใช้อีก ต่อมา กรมทางหลวงได้จัดทำทะเบียนแสดงที่ดินนอกเขตทางหลวง (แบบ ด.๑) ใน พ.ศ. ๒๕๒๙ ทางราชการได้ทำการเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดิน โดยทำการสำรวจและสอบสวนกรรมสิทธิ์ที่ดินที่พิพาทของผู้ร้องเรียนและได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ร้องเรียน ใน พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อมาเมื่อผู้ร้องเรียน ทราบว่า กรมทางหลวงได้จัดทำทะเบียนแสดงที่ดินนอกเขตทางหลวง (แบบ ด.๑) ระบุว่า ที่ดินพิพาทได้รับการอุทิศจากผู้ร้องเรียน ทั้งที่ผู้ร้องเรียนไม่เคยอุทิศให้แต่อย่างใด จึงได้มีหนังสือขอคืนที่ดินดังกล่าว แต่กรมทางหลวงแจ้งว่า ที่ดินดังกล่าวได้ตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้ว การกลับเข้าครอบครองหรือออกเอกสารสิทธิในภายหลังก็ไม่ทำให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่อุทิศเป็นของผู้ร้องเรียนได้อีก

ผู้ร้องเรียนจึงได้ร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีขอคืนที่ดินที่ผู้ร้องเรียนอนุญาตกรมทางหลวงให้เข้าใช้ที่ดิน ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีคำวินิจฉัยโดยมีข้อเสนอแนะให้กรมทางหลวงยกเลิกทะเบียนแสดงที่ดินนอกเขตทางหลวงได้รับอุทิศ หรือซื้อ หรือสงวน